

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ
СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

**кафедра національної безпеки та управління
факультету підготовки керівних кадрів**

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК-02 «ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону

Спеціальність: 256 Національна безпека (сфера прикордонної діяльності)

Кваліфікація: Магістр національної безпеки (сфера прикордонної діяльності)

Професійна кваліфікація: офіцер оперативно-тактичного рівня Державної прикордонної служби України

ВСТУПНІ РЕКВІЗИТИ

Статус дисципліни: Навчальна дисципліна обов'язкового компонента.

Тривалість курсу: 4 кредити (120 годин).

Мова викладання: українська.

Мета курсу: формування системи знань з методології науки, методики виконання наукових досліджень та їх застосування для вирішення проблем оперативно-службової діяльності Державної прикордонної служби України.

Завдання навчальної дисципліни

1. Надання слухачам знань з відповідних категорій, систем та алгоритмів проведення наукових досліджень, правил оформлення і представлення результатів наукового дослідження.

2. Розвиток творчих здібностей слухачів, вироблення основних практичних навиків й умінь щодо виконання наукових досліджень.

3. Розвиток здатності слухачів до творчого пошуку напрямів та резервів удосконалення процесу охорони державного кордону.

Анотація курсу:

Актуальність курсу підтверджується потребою застосування наукових методів для забезпечення надійного функціонування систем забезпечення національної безпеки.

В межах курсу підготовка офіцера-керівника оперативно-тактичного рівня здійснюється шляхом надання знань, вироблення вмінь та формування практичних навичок необхідних для виконання обов'язків на посадах керівного складу органів охорони державного кордону, формувати здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; виявляти, формулювати проблеми та визначати способи їх вирішення; визначати раціональні параметри оперативно-службової діяльності органу охорони державного кордону; застосовувати методи дослідження для розв'язання складних задач і проблем професійної діяльності; формування здатності розв'язувати складні задачі і проблеми оперативно-службової діяльності органів охорони державного кордону, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Пререквізити курсу: Базові знання основ управління та математики.

Викладач:

Доцент кафедри національної безпеки та управління кандидат військових наук, доцент Ігор МОРОЗОВ, e-mail: imorozov13@gmail.com

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує формування у слухачів наступних **компетентностей**:

А) Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, дослідження систем та процесів, донесення власних висновків, а також знань та пояснень.

ЗК 2. Знання та розуміння функціонування системи забезпечення національної безпеки та безпеки державного кордону на рівні новітніх досягнень

ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ЗК 11. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК 12. Здатність до оригінального мислення та інноваційної діяльності.

Б) Фахові (спеціальні) компетентності

ФК 2. Здатність забезпечити спроможність частин, підрозділів та органів управління Державної прикордонної служби України (інших військових формувань та правоохоронних органів, утворених відповідно до Законів України) до виконання завдань за призначенням у системі національної безпеки.

ФК 4. Здатність до виконання функцій управління діяльністю органів охорони державного кордону Державної прикордонної служби України, побудови системи підтримки прийняття рішень в повсякденних умовах, під час участі у виконанні завдань протидії організованій злочинності, тероризму та воєнного характеру.

ФК 10. Здатність до управління організаційними змінами, планування та впровадження інноваційних проектів у сфері прикордонної діяльності.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення слухачами наступних **програмних результатів навчання**:

ПРН 8. Застосовувати сучасні технології управління (інформаційні, комунікативні, управління конфліктами, управління ризиками тощо).

ПРН 12. Проводити дослідження проблем у сфері прикордонної діяльності різного рівня складності, застосовуючи сучасні методи наукового пізнання.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема № 1. Методологічні основи науки

Введення в дисципліну. Основні поняття, зміст і функції науки. Об'єкти наукового дослідження та їх класифікація. Види досліджень. Процес наукового дослідження та його характеристика. Стадії процесу, їх зміст. Об'єкт, предмет та мета дослідження. Наукові методи дослідження. Гіпотези у методології

наукових досліджень. Методи доказу достовірності одержаних результатів. Види наукових результатів. Вклад в науку і практику. Вимоги до практичного використання результатів науково-дослідних робіт. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Робота з джерелами інформації.

Тема 2. Основи наукової діяльності у галузі охорони державного кордону

Загальні положення щодо наукової діяльності в Державній прикордонній службі України. Основні напрямки наукових досліджень з питань охорони державного кордону. Організація науково-дослідної роботи в органах охорони державного кордону, навчальних та наукових закладах. Методика визначення трудомісткості наукової і науково-організаційної діяльності. Тематика та зміст основних досліджень у галузі теорії і практики охорони державного кордону. Системний підхід у процесі дослідження систем управління та процесів охорони державного кордону.

Тема 3. Дослідна стадія наукового дослідження

Процес наукового вивчення й пізнання об'єкта дослідження. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Загальнонаукові і емпіричні методи дослідження. Використання методів в процесі дослідження. Системний підхід у наукових дослідженнях. Метод аналізу ієрархій. SWOT аналіз. Математичні методи дослідження питань охорони державного кордону та збройної боротьби. Формалізація процесу що досліджується. Узагальнення результатів теоретичного дослідження. Формування висновків та рекомендацій (пропозицій) по етапам наукового дослідження. Формалізація процесів оперативно-службовою діяльністю. Застосування нелінійного програмування для оптимізації процесів охорони державного кордону. Публікація результатів наукового дослідження. Оцінка відповідності наукових результатів цілям дослідження та науковому завданню.

Тема 4. Моделювання процесів охорони державного кордону.

Основні поняття та сутність моделювання. Етапи та принципи побудови моделей. Класифікацію моделей. Оцінка ефективності моделей оперативно-службових дій. Моделювання охорони державного кордону в пунктах пропуску та поза ними. Розроблення моделей дій порушників законодавства та визначення ймовірних маршрутів руху порушників. Застосування математичних методів та моделей прогнозування параметрів оперативно-службових дій. Проведення розрахунків просторово-часових параметрів району виконання завдань. Розробка моделей та проведення розрахунків для визначення раціональних способів дій під час виконання завдань за призначенням. Моделювання типових управлінських процесів та роботи органів управління. Розроблення та застосування моделі впорядкування послідовності виконання операцій та робіт органами управління. Моделі оцінки ефективності систем управління.

Тема 5. Заклучна стадія наукового дослі́дження

Порядок підготовки та захисту випускної кваліфікаційної роботи. Організація праці під час проведення досліджень. Розробка алгоритмів та методик для вирішення наукових завдань. Розробка практичних рекомендацій органам управління. Проведення апробації та реалізації результатів. Апробація результатів наукового дослідження. Систематизація результатів науково-дослідної роботи. Оформлення випускної кваліфікаційної роботи. Підготовка до захисту випускної кваліфікаційної роботи. Впровадження результатів досліджень та їх ефективність.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Розподіл навчального часу за курсами, семестрами та видами навчального навантаження

Курс	Семестр	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин														Форми підсумкового контролю					
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота									Індивідуальна робота					Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік
					лекції	групові заняття	практичні заняття	лабораторні заняття	індивідуальні заняття	курскові роботи (проекти)	контрольні роботи (МКР)	підсумковий контроль	Усього	реферат	звіт з ІР та СР (конспект)	комплексний опис явищ	курслова робота (проект)					
1	2	0,6	18	2	2								10			10		6				
2	3	1	30	4	4								16			16		10				
2	4	3,4	102	14		2	10					2	24			24		64		+		
Усього за дисципліну		5	150	20	6	2	10				2	50				50		80				

Запланована кількість аудиторного навантаження – 20 годин

№ з/п	Найменування тем	Кількість годин	Номер, вид занять та кількість годин							Місяці	Номер, вид занять та кількість годин	Кількість годин
			1	2	3	4	5	6	7			
1	Методологічні основи науки	2	Л-2							09	1/1-Л(2); 2/1-Л(2);	4
2	Основи наукової діяльності у галузі охорони державного кордону	2	Л-2							04	3/1-Л(2); 4/1-ГЗ(2); 4/2-ПЗ(4);	8
3	Дослідження операцій у оперативно-службовій діяльності органів охорони державного кордону	2	Л-2							05	5/1-ПЗ(6); ДЗ (2)	8
4	Моделювання процесів охорони державного кордону	6	ГЗ-2	ПЗ-4								
5	Практичні питання проведення науково-дослідницьких робіт		ПЗ-6									
	Диференційований залік	2	2									
	Всього	20										20

Лекція – Л

Практичне заняття – ПЗ

Диференційований залік - ДЗ

Заняття, що обов'язкове для оцінювання - ПЗ

Тематичний план

Номер теми	Номер заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1-й КУРС					
2-й СЕМЕСТР					
1			18	Тема № 1. Методологічні основи науки.	
	1	Лекція	2	Заняття №1. Введення в дисципліну. <u>Навчальні питання:</u> 1. Зміст та завдання дисципліни, її структура. 2. Основні поняття, зміст і функції науки. 3. Методологія як наука.	[1.1], [1.2]; [2.1], с. 4-17; [2.3], с. 5-48
		Самостійна робота	2	Процес наукового дослідження. <u>Навчальні питання:</u> 1. Процес наукового дослідження та його характеристика. 2. Стадії наукового дослідження.	[2.1], с. 99-117; [2.3], с. 20-48
		Індивідуальна робота	2	ІР – 1 Результати наукових досліджень. <u>Навчальні питання:</u> 1. Зміст наукового результату. 2. Сутність вкладу в науку та практику.	[2.3], с. 61-72
		Індивідуальна робота	4	ІР – 2 Методика проведення наукових досліджень. <u>Навчальні питання:</u> 1. Організаційна стадія процесу наукового дослідження. 2. Дослідна стадія науково-дослідного процесу. 3. Узагальнення, апробація та реалізація результатів дослідження.	[2.1], с. 99-108
		Індивідуальна робота	4	ІР – 3 Методи дослідження. <u>Навчальні питання:</u> 1. Загальнонаукові і емпіричні методи дослідження. 2. Використання методів в процесі дослідження.	[2.1], с. 52-61;
		Самостійна робота	4	Інформаційне забезпечення наукових досліджень. <u>Навчальні питання:</u>	[2.3], с. 109-123;

Номер теми	Номер заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				1. Класифікація інформаційного забезпечення наукових досліджень. 2. Інформація, її класифікація і призначення у науково-дослідному процесі. 3. Формування статистичного, інформаційно-аналітичного та емпіричного матеріалу.	
Разом за 2 семестр			18	з них аудиторних 2 год., самостійної роботи – 6 год., індивідуальної роботи – 10 год.	
Разом за 1 курс			18	з них аудиторних 2 год., самостійної роботи – 6 год., індивідуальної роботи – 10 год.	
2-й КУРС					
3-й СЕМЕСТР					
2			16	Тема 2. Основи наукової діяльності у галузі охорони державного кордону.	
	1	Лекція	2	Заняття № 1. Загальні положення щодо наукової діяльності в Державній прикордонній службі України. <u>Навчальні питання:</u> 1. Зміст, основні завдання та форми наукової і науково-організаційної діяльності. 2. Основні напрямки наукових досліджень у галузі охорони державної кордону. 3. Організація та ведення наукової діяльності в Держприкордонслужбі України.	[1.1], [1.3], [2.4], с. 126-151
		Індивідуальн а робота	4	ІР – 4 Проблемні питання управління охороною державного кордону. <u>Навчальні питання:</u> 1. Проблеми управління охороною державного кордону. 2. Формування напряму дослідження.	[1.3] [2.1], с. 27-35 [2.4], с. 15-25
		Індивідуальн а робота	6	ІР – 5 Організаційно-методична підготовка наукового дослідження. <u>Навчальні питання:</u> 1. Усвідомлення завдання на кваліфікаційну випускну роботу. 2. Розроблення плану дослідження та складання календарного плану виконання випускної кваліфікаційної роботи.	[1.2] [1-3] [2.3] с. 152-165
		Індивідуальн а робота	4	Аналіз основних досліджень та наукових публікацій у галузі теорії і практики ІР – 6 охорони державного кордону. <u>Навчальні питання:</u> 1. Вивчення результатів наукових досліджень з питань охорони державного кордону. 2. Вивчення фахових та інших видань з питань охорони державного кордону.	Збірники наукових праць НАДПС України, НУОУ, НДР, дисертаційні дослідження

Номер теми	Номер заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				3. Аналіз існуючого науково-методичного апарату дослідження проблем управління оперативно-службовою діяльністю.	
3			42	Тема 3. Дослідна стадія наукового дослідження	
	1	Лекція	2	Заняття 1. Дослідна стадія наукового дослідження <u>Навчальні питання:</u> 1. Збір й обробка необхідної інформації з обраного напрямку дослідження. 2. Вивчення, розробка (удосконалення) моделей, методик, алгоритмів для вирішення визначених задач (обґрунтування рекомендацій)	[2.1] с. 99-108 [2.3] с. 48-61 [3.3]с. 64-87
		Індивідуальна робота	2	ІР – 7 Аналітичний методи наукового дослідження <u>Навчальні питання:</u> 1. Загальні методи наукових досліджень 2. Методи збору та узагальнення інформації.	[2.1] с. 108-117 [2.3] с. 83-107 [3.4]с. 23-30
		Самостійна робота	4	Системний підхід у наукових дослідженнях <u>Навчальні питання:</u> 1. Характеристика системи, її елементи та властивості. 2. Поняття та сутність системного підходу. 3. Методи та процедура системного аналізу.	[2.1] с. 108-117 [2.3] с. 83-107 [3.4]с. 23-30
		Самостійна робота	2	Метод аналізу ієрархій <u>Навчальні питання:</u> 1. Загальні положення про метод аналізу ієрархій. 2. Застосування методу аналізу ієрархій. 3. Вибір оптимального варіанту.	[2.1] с. 52-61 [2.3] с. 199-230 [3.5]с. 49-81
		Самостійна робота	2	Аналіз процесу (явища). Визначення об'єкту та цілей моделювання за темою магістерської роботи. <u>Навчальні питання:</u> 1. Вибір об'єкту моделювання. 2. Визначення цілей моделювання. 3. Формування системи припущень та обмежень.	[2.1] с. 108-117 [2.3] с. 83-107 [3.4]с. 23-30
		Самостійна робота	2	Аналіз процесу що досліджується. Визначення чинників які впливають на процес (явище) що досліджуються. <u>Навчальні питання:</u> 1. Чинники зовнішнього середовища. 2. Чинники внутрішнього середовища.	[2.1] с. 108-117 [2.3] с. 83-107 [3.4]с. 23-30

Номер теми	Номер заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
Разом за 3 семестр			30	з них аудиторних 4 год., самостійної роботи – 10 год., індивідуальної роботи – 16 год.	
2-й КУРС					
4-й СЕМЕСТР					
		Самостійна робота	2	SWOT аналіз <u>Навчальні питання:</u> 1. Формулювання сильних та слабких сторін організації. 2. Визначення загроз та можливостей організації. 3. Аналіз матриць загроз та можливостей.	[2.1] с. 52-61 [2.3] с. 199-230
		Індивідуальна робота	4	ІР – 8 Математичні методи дослідження питань охорони державного кордону та збройної боротьби <u>Навчальні питання:</u> 1. Методи мережевого планування 2. Методи експертних оцінок	[2.3] с. 328-343,72-83
		Самостійна робота	2	Пошук об'єкта <u>Навчальні питання:</u> 1. Контрольний пошук (пошук в заданому районі) 2. Пошук по виклику (відновлення контакту) 3. Пошук на рубежі	[2.2] с.48-152
		Самостійна робота	2	Маневрування для заняття позицій та ухилення <u>Навчальні питання:</u> 1. Маневрування для зміни дистанції 2. Маневрування для заміни позицій 3. Маневрування для ухилення	[2.2] с.48-152
		Самостійна робота	4	Основні поняття та теореми теорії ймовірностей та їх застосування. <u>Навчальні питання:</u> 1. Основні поняття теорії ймовірностей. 2. Основні теореми теорії ймовірностей та їх застосування.	[2.1] с. 52-61 [2.3] с. 366-373
		Самостійна робота	2	Підготовка розрахунків та їх проведення. <u>Навчальні питання:</u> 1. Підготовка вихідних даних для проведення розрахунків. 2. Проведення розрахунків.	[2.1] с. 52-70

Номер теми	Номер заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
		Самостійна робота	2	Експеримент як засіб отримання нових знань <u>Навчальні питання:</u> 1. Розробка методики експерименту. 2. Обробка експериментальних даних.	[2.1] с. 52-70
		Самостійна робота	2	Результати наукового дослідження. <u>Навчальні питання:</u> 1. Формулювання новизни результатів наукового дослідження. 2. Формулювання практичного значення результатів наукового дослідження.	[2.3] с. 61-72
		Самостійна робота	4	Доповідь результатів наукового дослідження <u>Навчальні питання:</u> 1. Доповідь результатів наукового дослідження 2. Обговорення результатів наукового дослідження.	[2.4] с. 61-72
		Самостійна робота	4	Формалізація процесів оперативно-службової діяльності та управління. <u>Навчальні питання:</u> 1. Сутність формалізованого представлення процесів та явищ охорони державного кордону. 2. Систематизація методів формалізації.	[2.3] с. 181-199
4			46	Тема 4. Моделювання процесів охорони державного кордону.	
	1	Групове заняття	2	Основні поняття та сутність моделювання. <u>Навчальні питання:</u> 1. Місце та роль моделювання в дослідженні операцій. 2. Принципи та етапи побудови моделей. 3. Оцінка ефективності математичних моделей.	[2.3], с. 181-199; [3.1], с. 20-64
		Індивідуальна робота	6	ІР – 9 Опис моделі і постановка завдання за темою магістерської роботи. <u>Навчальні питання:</u> 1. Формулювання мети та призначення моделі. 2. Розробка змістовного опису процесу (явища), що досліджується. 3. Визначення об'єктів, які беруть участь у процесі що досліджується та їх взаємозв'язок.	[2.3], с. 181-199; [3.1], с. 20-63
		Самостійна робота	4	Побудова логічної схеми процесу що досліджується. <u>Навчальні питання:</u> 1. Визначення чинників що впливають на процес який досліджується.	[2.3], с. 181-199; [3.1], с. 20-63

Номер теми	Номер заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				2. Розробка схеми моделі що досліджується. 3. Формулювання обмежень моделі що розробляється.	
		Самостійна робота	4	Доповідь результатів розробки моделі що досліджується. <u>Навчальні питання:</u> 1. Доповідь розробленої моделі за темою магістерської роботи. 2. Обговорення результатів доповіді.	[2.4] с. 61-72
		Самостійна робота	4	Формалізація процесу що досліджується. <u>Навчальні питання:</u> 1. Декомпозиція процесу що досліджується, формулювання агрегатної схеми моделі. 2. Вибір (розробка) математичного апарату (методу). 2. Формулювання показника ефективності та критерія оптимізації.	[2.3], с. 230-263
		Самостійна робота	2	Перевірка та корегування моделей. <u>Навчальні питання:</u> 1. Оцінка адекватності моделі процесу що досліджується. 2. Корегування моделі.	[2.3], с. 230-263
		Індивідуальне завдання	6	ІР – 10 Моделювання явищ та процесів охорони державного кордону відповідно до напряму дослідження підсумкової кваліфікаційної роботи. <u>Навчальні питання:</u> 1. Розробка моделей. 2. Перевірка та корегування моделей.	[2.3], с. 181-247; [3.1]
	2	Практичне заняття	4	Заняття 3. Розроблення практичних рекомендацій щодо використання результатів дослідження. <u>Навчальні питання:</u> 1. Узагальнення результатів теоретичного дослідження. 2. Формування висновків та рекомендацій (пропозицій) по етапам наукового дослідженн.	[2.3], с. 99-117;
		Самостійна робота	4	Публікація результатів наукового дослідження. <u>Навчальні питання:</u> 1. Підготовка статті у наукове видання.	[2.3], с. 61-72
		Самостійна робота	4	Оцінка відповідності наукових результатів <u>Навчальні питання:</u>	[2.3], с. 99-117;

Номер теми	Номер заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
				1. Оцінка відповідності наукових результатів цілям дослідження та науковому завданню. 2. Уточнення (корегування) змісту магістерської роботи.	
		Самостійна робота	6	Моделювання процесів охорони державного кордону з використанням імітаційних моделей. <u>Навчальні питання:</u> 1. Можливості імітаційних моделей щодо дослідження процесів та явищ охорони державного кордону. 2. Застосування імітаційних моделей під час прийняття рішень на охорону державного кордону.	[3.1] с. 10-47
5			26	Тема 5. Заключна стадія наукового дослідження	
		Індивідуальне завдання	4	ІР – 11 Оформлення та захист результатів наукового дослідження. <u>Навчальні питання:</u> 1. Структура і зміст магістерської роботи. 2. Оформлення випускної кваліфікаційної роботи. 3. Процедура захисту випускної кваліфікаційної роботи.	[3.1]
		Самостійна робота	4	Формулювання загальних висновків за темою магістерської роботи. <u>Навчальні питання:</u> 1. Узагальнення та формулювання загальних висновків за темою магістерської роботи. 2. Оформлення списку використаних джерел.	[2.1], с. 18-117
		Індивідуальна робота	4	ІР – 12 Формування та оцінка результатів дослідження. <u>Навчальні питання:</u> 1. Оцінювання науково-методичного апарату. 2. Реалізація результатів наукового дослідження.	[2.3], с. 61-72; [2.1], с. 50-52; [2.4] с. 50-52
		Самостійна робота	4	Узагальнення результатів наукового дослідження за темою магістерської роботи. <u>Навчальні питання:</u> 1. Оформлення магістерської роботи 2. Підготовка та представлення магістерської роботи на рецензію.	[2.4], с. 4-78;

Номер теми	Номер заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
		Самостійна робота	4	Підготовка до захисту результатів наукового дослідження за темою магістерської роботи. <u>Навчальні питання:</u> 1. Підготовка доповіді. 2. Підготовка мультимедійного супроводу на захист магістерської роботи. 3. Підготовка плакатів (карт, схем)	[2.1], с. 117-129
	1	Практичне заняття	6	Заняття 1 Апробація результатів наукового дослідження. <u>Навчальні питання:</u> 1. Оприлюднення результатів магістерської роботи на науковому форумі.	[2.4]
			2	Диференційований залік	
Разом за 4 семестр			104	з них 16 аудиторних занять, індивідуальної роботи – 24 год., самостійної роботи – 64 год.	
Разом за 2 курс			138	з них 18 аудиторних занять, індивідуальної роботи – 46 год., самостійної роботи – 74 год.	
Усього за дисципліну			150	з них 20 аудиторних занять, індивідуальної роботи – 50 год., самостійної роботи – 80 год.	

Тематика завдань комплексного опису явищ

1. Розроблення плану дослідження. Складання календарного плану виконання випускної кваліфікаційної роботи..

2. Формування напряму дослідження, наукового завдання, вибір методів дослідження.

3. Аналіз методів формалізації процесів управління оперативно-службовою діяльністю, обґрунтування вибору методів дослідження та формалізації для випускної кваліфікаційної роботи за обраною темою.

4. Розробка моделей явищ та процесів охорони державного кордону відповідно до напряму дослідження підсумкової кваліфікаційної роботи. Перевірка та корегування моделей.

5. Формування та оцінка результатів дослідження. Звітна наукова стаття.

МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ТА КОНТРОЛЮ ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Форми (методи) навчання: лекції (з використанням методів проблемного і дослідницького навчання та візуалізації), практичні заняття, семінари, індивідуальна робота, самостійна робота.

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування та доповіді на групових заняттях, захист практичних індивідуальних робіт. Вид семестрового контролю: диференційований залік.

Результати навчання	Зміст результатів навчання	Методи формування	Методи контролю досягнення
ПРН 8. Застосовувати сучасні технології управління (інформаційні, комунікативні, управління конфліктами, управління ризиками тощо). Результат спрямований на набуття таких компетентностей: ЗК 1, ЗК 2, ЗК 7 ЗК11. ЗК 12, ФК 2, 4, 10.	Знання: методологію наукового пізнання, методи, логіку та прийоми наукового дослідження; Розуміння: розуміти можливості та обмеження наукових методів дослідження проблем управління. можливості математичних методів щодо розв'язування задач управління силами та засобами. сутність, основні поняття та можливості моделювання процесів управління. основи методології дослідження складних систем. Застосування: методи наукових досліджень в ході прийняття управлінських рішень. методи моделювання в процесі управління органами охорони державного кордону; наукові методи в ході збору, аналізу та оцінки інформації з різних джерел Аналізувати: інформацію з різних джерел, фактори, що впливають на системи та процеси результати оперативно-службової діяльності органу	ПРН 8 частково досягається в частині спроможності застосовувати сучасні наукові методи під час вирішення завдань управління, зокрема формулювання мети майбутніх дій, визначення завдань та способів їх досягнення. Слухачі на основі засвоєння методології наукових досліджень набувають спроможності створювати сучасні системи управління та системи підтримки управлінських рішень. ПРН досягається під час вивчення теми	Контроль досягнення ПРН 8 здійснюється за результатами вико-нання практичних індивідуальних завдань. Обґрунтовані висновки з оцінювання обстановки та розроблених пропозицій у рішення свідчать про здатність слухача застосовувати наукові методи у здійсненні заходів з управління. Методики роботи з інформацією, її оцінювання та

	<p>Синтез: формулювати робочі гіпотези та визначати методи їх перевірки; результати оперативно-службової діяльності; результати наукових досліджень та визначати області їх впровадження;</p> <p>Оцінювання: оцінювати та прогнозувати розвиток обстановки на державному кордоні проблеми забезпечення національних інтересів на державному кордоні стан планування, координування та реалізації завдань з охорони державного кордону.</p>	<p>1, 2 та 3. Вивчення четвертої теми забезпечує спроможність слухачів здійснювати, аналізувати та використовувати отримані результати наукових досліджень у практичній діяльності. Спроможність застосовувати методологію наукових досліджень під час прийняття управлінських рішень досягається шляхом вирішення практичних (індивідуальних) завдань в рамках магістерської роботи.</p>	<p>застосування для процедур прийняття управлінських рішень представляються в результатах виконання практичних завдань та винесені на диференційований залік.</p>
<p>ПРН 12. Проводити дослідження проблем у сфері прикордонної діяльності різного рівня складності, застосовуючи сучасні методи наукового пізнання. ЗК 1, ЗК 2, ЗК 7 ЗК11. ЗК 12, ФК 2, 4, 10.</p>	<p>Знати: методологію наукового пізнання, методи, логіку та прийоми наукового дослідження; основні поняття, засади та принципи наукового дослідження; види наукових досліджень та особливості їх проведення; сутність теоретичних та емпіричних методів наукових досліджень;</p> <p>Розуміти: можливості математичних методів щодо розв'язування задач управління силами та засобами; сутність, основні поняття та можливості моделювання процесів управління та охорони державного кордону; принципи організації наукової діяльності та наукових досліджень; принципи системного мислення у науковій творчості; основи методології дослідження складних систем; технологію роботи над дисертацією.</p> <p>Застосовувати: методи наукових досліджень в ході прийняття управлінських рішень; методи моделювання в процесі управління органами охорони державного кордону; наукові методи в ході збору, аналізу та оцінки інформації з різних джерел. моделі, проводити розрахунки та оцінку параметрів явищ і процесів, пов'язаних з протиправною діяльністю на державному кордоні України методи дослідження та моделювання у процесі виконання науково-дослідних робіт; відображати наукові результати у формах звітів, рефератів, статей, тез доповідей; загальнонаукові, емпіричні та спеціальні методи дослідження для розв'язання складних</p>	<p>В основу формування ПРН покладено активні методи навчання, які наближують навчальний процес до реальних професійних ситуацій. Основними видами навчальних занять, під час яких слухачі отримують необхідні знання, є: лекції, семінарські та практичні заняття, консультації, виконання випускної кваліфікаційної роботи. Основним методом проведення лекцій та групових занять є проблемний та дослідницький методи.</p>	

	<p>задач і проблем забезпечення безпеки державного кордону.</p> <p>Аналізувати: інформацію з різних джерел, фактори, що впливають на системи та процеси. інформацію з різних джерел в ході виконання завдань з охорони державного кордону; результати оперативно-службової діяльності органу охорони державного кордону; науково-методичну, спеціальну (з питань охорони державного кордону) літературу та узагальнювати результати наукових шкіл; результати впровадження наукових досліджень; досягнення світової і української науки у відповідній області.</p> <p>Синтезувати: формулювати робочі гіпотези та визначати методи їх перевірки; результати оперативно-службової діяльності; сучасні тенденції, напрями і закономірності розвитку вітчизняної науки; різні теоретичні концепції в галузі дослідження і робити висновки; результати наукових досліджень та визначати області їх впровадження; власні нові наукові ідеї, повідомляти свої знання та ідеї науковому співтовариству, розширюючи межі наукового пізнання.</p> <p>Оцінювати: оцінювати та прогнозувати розвиток обстановки на державному кордоні; параметри явищ та процесів, пов'язаних з протиправною діяльністю на державному кордоні України та станом охорони державного кордону; проблеми забезпечення національних інтересів на державному кордоні; форми та способи виконання завдань з охорони державного кордону; ефективність впровадження результатів наукових досліджень; стан планування, координування та реалізації завдань з охорони державного кордону.</p>		
--	--	--	--

Оцінювання знань, вмінь та навичок слухачів здійснюється за методикою, визначеною «**Положенням** про систему поточного і підсумкового оцінювання результатів навчання курсантів (слухачів, студентів) Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького

Оцінювання індивідуальних завдань здійснюється диференційовано за традиційною (національною) шкалою. Меже бути застосована бальна оцінка для підвищення точності та об'єктивності оцінювання. Оформлення індивідуальних завдань здійснюється відповідно до вимог, визначених у джерелі Підготовка та оформлення індивідуальних завдань з навчальних дисциплін : методичні рекомендації / укладач Д. А. Купрієнко. – Хмельницький : Електронне видання ФПКК НАДПСУ, 2019. – 47 с.

Слухач може обрати тему реферату чи індивідуального завдання з переліку, або обґрунтовано запропонувати власну тему в контексті виконання курсової роботи

(проекту) або кваліфікаційної випускної роботи, що узгоджується з викладачем, який веде навчальну дисципліну.

Під час оцінювання есе враховують:

здатність слухача критично й незалежно оцінювати наявні дані, погляди, позиції, аргументи;

здатність розуміти, оцінювати та встановлювати зв'язки між фактами та оцінками;

уміння висловлювати власні погляди, обґрунтовувати й доводити свої думки.

Шкала оцінювання індивідуальних завдань

За традиційною шкалою	За шкалою ECTS	За 100-бальною шкалою	Характеристика
5 (відмінно)	A	90...100 (відмінно)	Роботу виконано на високому науково-теоретичному рівні, грамотно та логічно викладено. Слухач успішно та творчо застосовує теоретичні знання на практиці. В методиці аналізу враховано достатню кількість факторів, шкали вимірювання побудовані адекватні параметру, який вимірюється, розрахунки проведені правильно, інтерпретація результатів аналізу здійснена правильно, що дозволило сформулювати обґрунтовані висновки та рекомендації. Кожна складова оцінюється 25 балів.
4 (добре)	B	82...89 (дуже добре)	Робота виконана на високому науково-теоретичному рівні, але допущені несуттєві помилки. Слухач в основному успішно застосовує теоретичні знання на практиці. В методиці не враховано несуттєві факторів, шкали вимірювання побудовані в цілому адекватні параметру, який вимірюється, розрахунки проведені з помилками, які не суттєво вплинули на результат оцінювання, інтерпретація результатів аналізу здійснена в цілому правильно, що дозволило сформулювати в цілому обґрунтовані висновки та рекомендації.
	C	75...81 (добре)	Роботу виконано на достатньому науково-теоретичному рівні із несуттєвими помилками. Слухач в основному успішно застосовує теоретичні знання на практиці, мав окремі несуттєві труднощі. В методиці не враховано несуттєві факторів, шкали вимірювання побудовані в цілому адекватні параметру, який вимірюється, розрахунки проведені з помилками, які не суттєво вплинули на результат оцінювання, інтерпретація результатів аналізу здійснена в цілому правильно, що дозволило сформулювати в цілому обґрунтовані висновки та рекомендації.
3 (задовільно)	D	67...74 (задовільно)	У роботі є суттєві помилки і неточності. Слухач застосовує теоретичні знання на практиці в типових ситуаціях, мав окремі суттєві труднощі. В методиці не враховано суттєві факторів, шкали вимірювання не враховують суттєві складові параметру, який вимірюється, розрахунки проведені з помилками, які вплинули на результат оцінювання, інтерпретація

			результатів аналізу здійснена не достатньо обґрунтовано, що призвело до помилкових висновків та рекомендацій.
	E	60...66 (достатньо)	Робота виконана в цілому правильно на рівні мінімальних критерії, допущені грубі помилки. Слухач з певними труднощами застосовує теоретичні знання на практиці в типових ситуаціях, мав помилки в роботі.
2 (незадовільно)	FХ	35...49 (незадовільно з можливістю повторного складання)	Допущено велику кількість грубих помилок. Слухач не може застосовувати одержані знання на практиці.
	F	1...34 (незадовільно з обов'язковим повторним виконанням)	Індивідуальне завдання не виконано.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Курс передбачає аудиторні заняття, індивідуальну роботу і роботу у складі групи, а також самостійне вивчення матеріалу з використанням консультації викладача.

Середовище навчання є творчим та відкритим.

Відвідування лекційних та групових занять у зборовий період є обов'язковим. Всі групові заняття оцінюються за результатами виконання індивідуальних завдань. Через поважні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. Заняття, які слухач пропустив без поважних причин, відпрацьовуються за погодженням з викладачем.

Порушення кінцевих термінів подання роботи на перевірку та перескладання: Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни.

Роботи, які здаються на перевірку із порушенням кінцевих термінів без поважних причин, оцінюються нижче на 10 балів (один рівень за національною шкалою).

Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях, обов'язкових для оцінювання з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни.

Під час навчання не допустимо порушення академічної доброчесності.

Забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти (у т.ч. створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату) є важливими складовими *системи забезпечення закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти* (системи внутрішнього забезпечення якості)

Дотримання академічної доброчесності слухачами передбачає :

самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної діяльності. Формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) х результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства;

фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в роботах;

фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних;

списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Нормативно-правова

1.1. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність. Відомості Верховної Ради (ВВР), 1992, N 12, ст.165 Із змінами, внесеними згідно із Законом N 3421-№ (3421-15) від 09.02.2006, ВВР, 2006, N 22, ст.199.

1.2. Положення про організацію наукової та науково-технічної діяльності у Державній прикордонній службі України. Наказ Голови ДПС України № 440 від 13 червня 2012 року.

2. Базова

2.1. Мисик А. Б. Теорія і практика наукових досліджень. Навчальний посібник. Вид. НАДПСУ. 2004.

2.2. Боровик О. В., Боровик Л. В. Дослідження операцій в оперативно-службовій діяльності органів охорони державного кордону: Підручник. - Хмельницький: Видавництво НАДПСУ ім. Б. Хмельницького, 2009. - 444 с.

2.3. Залож В. В., Морозов І. В., Мисик А. Б. Теорія і практика наукових досліджень проблем охорони державного кордону. - Хмельницький: Видавництво НА ПВУ, 2014. - 271 с.

2.4. Тимчасова інструкція з порядку виконання та захисту кваліфікаційних випускних робіт на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальностей 252 «Безпека державного кордону», 253 «Військове управління (за видами збройних сил)», 256 «Національна безпека (сфера прикордонної діяльності)» і оперативно-тактичного (оперативно-стратегічного) рівня вищої військово-

спеціальної освіти у Національній академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького.

3. Допоміжна

3.1. Литвин М. М., Мисик А. Б., Катеринчук І. С. Методики оперативно-тактичних розрахунків. - Хмельницький: Видавництво НА ПВУ, 2004.-80 с.

3.2. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень. Підручник. - К.: Вища школа, 1997. -270 с.

3.3. В. Тулайдан. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Ужгород,2017. -105с.

3.4. Н. В. Фоміцька. Методологія системного підходу та наукових досліджень: Опорний конспект лекцій / уклад.– Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2015. – 60 с.

3.5. Т. Саати Принятие решений Метод анализа иерархий. Москва «Радио и связь» 1993. -278с.

4. Інформаційні ресурси

<https://nadpsu.edu.ua/nauka/fakhovi-vydannia/>

<http://periodica.nadpsu.edu.ua>

<https://nadpsu.edu.ua/nauka/zbirnyk-naukovykh-prats-vijskovi-ta-tekhnichni-nauky-natsionalnoi-akademii-derzhavnoi-prykordonnoi-sluzhby-ukrainy-drukovane-vydannia/statti-ta-anotatsii-vijskovi-ta-tekhnichni-nauky-zbirnyk/>

<https://nuou.org.ua/nauka/npub/>

<http://www.hups.mil.gov.ua/periodic-app/journal/zhups>

<http://nio.nuou.org.ua/issue/archive>

<http://www.hups.mil.gov.ua/periodic-app/journal/nitps>

<https://journal.cndiovt.com.ua/index>

<http://www.hups.mil.gov.ua/periodic-app/journal/soi>

<http://nbuv.gov.ua/node/554>